

Izhaja vsati dan
tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.
Pesemščine številke se prodajajo po 3 mvč (6 stotink) v mnogih tobakarnih v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Kranju, St. Petru, Šežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.

C ne oglašov se računajo po vrstah (široki 73 mm, visoke 21/4 mm); za trgovinske in obrtnike oglaše po 20 stot.; za osmrtnice, zahvale, poslanice, oglaše denarnih zavodov po 50 stot. Za oglaše v tekstu lista do 5 vrst k 20, vsaki nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 st. beseda, najmanj pa po 40 stot. — Oglaše sprejema inseratni oddelek uprave Edinosti. — Plaže se izključno le upravi „Edinosti“.

Brzjavne vesti.

Demonstracija krščanskih socijalcev proti ogrski delegaciji.

DUNAJ 10. Danes popoludne se je vršil v ljudski dvorani parlamenta javni shod, ki ga je bilo sklicalno vodstvo krščansko-socijalne stranke. Na dnevnem redu tega shoda je bilo: ogrsko vprašanje. Shoda se je vdeležilo 8000 do 10000 oseb. Potem ko je na shodu govorilo več krščansko-socijalnih poslancev, je bila vspresjeta resolucija, ki je napetjena proti Ogrski. Po shodu je veliko število vdeležencev — vkljub temu, da je skušala policija to zabraniti — šlo preko Bankgasse. Pred ogrskim ministerstvom, kjer je ravno zborovala ogrska delegacija, so demonstrantje začeli vpti »prij!« Lučali so tudi kamenje, ter so s tem pobili 4'okna ogrskega ministerstva. Policia je zaprla ulico ter razgnala demonstrante.

Tako zatem sta prišla na ogrsko ministerstvo najprej minister za zunanje stvari Bienerth, a za njim ministerski pred. Beck, ki sta ogrskemu min. predsedniku izrazila živo obžalovanje, da se je, vkljub previdnostnim odredbam, prijetil ta, najstrožje obsodbe vredni dogodek. Zagotovila sta tudi, da se je že ukrenilo vse potrebno, da se zabrani ponovitev enakih dogodkov.

Ogrska delegacija.

DUNAJ 10. Popoludne ob 3. uri in pol je imela ogrska delegacija svojo drugo plenarno sejo. Vršile so se volitve v odseki. Mej volitvami so prišli pred palačo ogrskega ministerstva v Bankgasse, kjer je zborovala delegacija, vdeleženci javnega shoda krščansko-socijalne stranke, kateri shod se je prej vršil v parlamentu. Prišli so demonstrirali pred palačo. Predsednik je sejo prekinil.

Ko je bila zatem seja zopet otvorjena, je delegat Rakowsky izrazil pritožbo proti demonstraciji, ter dejal, da avstrijska vlada ni tuja v tej stvari. Barabas je izjavil, da demonstracija ni bila uprizorjena po inicijativi dunajskega ljudstva, temveč da je bila dočena z višjih mest. Ministerski predsednik Wekerle je izjavil, da se mora zagotoviti popolna svoboda zborovanja delegacije. On da smatra za izključeno, da bi se mogle goditi take stvari v sporazumljenu z avstrijsko vlado. Prepričan je, da avstrijska vlada in avstrijski politiki nimajo nič opraviti s to demon-

stracijo. Mogla da je to biti demonstracija ene stranke, ali on se ne smatra upravnim predstavljanji stvar tako, kakor da bi to bila demonstracija avstrijskega prebivalstva. Vsled tega ne more on pripisovati dogodka posebne važnosti.

Za tem je bila seja prekinjena v svrhu konstituiranja odsekov. Ko je bila seja zopet otvorjena, je delegat Buzatti predlagal, naj se za časa zasedanja delegacije na poslopuj ogrskega ministerstva dvigneti ogrska in hrvatska zastava. Ta predlog je bil vsprejet soglasno. Več govornikov je izrazilo mnenje, da avstrijska vlada ni bila vmešana na demonstraciji.

Delegat Rakowsky je na to predlagal, naj se odpošlje deputacija štirih členov, ki naj bi od vlade zahtevala satisfakcijo. A umaknil je ta predlog, ko je ministerski predsednik Wekerle izjavil, da je taka zadostitev nemogoča. Na to je bila seja zaključena.

Prestolni govor na vsprejemu delegaciji.

DUNAJ 16. Na današnjem vsprejemu v Hofburgu je cesar, na poklonstveni govor obe delegacijskih predsednikov odgovoril s prestolnim govorom.

(Radi tiranje prostora moramo govor danes ispuščiti. Ur. Ed.)

Položaj mej obema polovicama monarhije.

DUNAJ 10. »Wiener allgemeine Zeitung« priobčuje sledeče poročilo iz Budimpešte: V tukajšnjih dobro obveščenih krogih se sudi, da je položaj jako težak. Trdi se, da je ogrska vlada odločno sklenila, da se ne bo pogajala z avstrijsko vlado glede vsega kompleksa stvari, ki se tičejo nagodb. Načela ogrske vlade da so popolnoma nasprotna načelom avstrijske vlade. Mnogo se govorilo o dejstvu, da ni ogrski ministerski predsednik Wekerle, tekomp svojega najzadnjega življanja na Dunaju obiskal avstrijskega ministerskega predsednika.

Istrskim visokošolcem!

(V „Omladini“ priobčil Josip Agnello).

Zalostne razmere istrskega slovenskega prebivalstva in njih vzroke smo orisali dovolj jasno v zadnjih stevilkah našega lista. Pomanjkanje izobrazbe je ono zlo, katero ovira med njimi vsak napredok in olajšuje tujcu njegovo potujevalno delo. Ali tariantje in zdihovanje nam nič ne pomaga, treba je iti na delo, treba odstraniti zlo, ki ovira naš napredok, in podati istrskemu ljudstvu kolikor mogoče

visoko izobrazbo, da ga okramimo in usposobimo za nadaljni boj.

Siriti izobrazbo je danes poklicano predvsem učiteljstvo in duhovništvo. Venadar si ne moremo prikrivati, da ta dva faktorja v Istri daleko ne izpolnjujeta naloge, ki jima pri maloštevilnosti ončotne inteligence pripada. (Gosp. pisci moramo oporekat, da tudi duhovništvo in učiteljstvo ni smeti tako obdolževati, ker treba uvaževati okolnost, da sta tudi ta dva stanova veliko premaloštevilna, da bi mogla vspesno vršiti vse ono ogromno delo, ki nam je izvršiti v naši Istri. In da se ne zaide v krivo sodbo treba uvaževati sile žalostne razmere, v katerih more živeti več del učiteljstva in duhovštine v Istri. Op. ured.) O vzrokih tega pojava nočemo razpravljati — predvsem, ker vemo da ne leže povsod v slabih voljih dotičnih činiteljev. A jasno je, da je nujna potreba, da se število narodnih delavcev, zlasti na neobdelanem polju ljudske izobrazbe kolikor možno pomnoži. Tu mora priskočiti na pomoč tudi — akademična mladina.

Sedaj imajo hrvaški akademiki svoj »Istrski klub«, ki pa nima za ljudstvo veliko vrednosti, ker se zanj niti ne ve. Hrvatski akademiki niso ubrali pravih strun in poleg tega je vladala med njimi še precejšnja komodnost. Če pa so že kaj delovali, niso storili po onih krajih, kjer bi bilo to najbolj potrebno: v narodno izpostavljenih krajih.

Treba je zato, da se vse dijaško delovanje med istrskimi Slovani drugače organizira. Zdržujo naj se vsi slovenski in hrvatski akademiki iz Istre v ferijalno organizacijo, kateri edini namen naj bi bil narodno probujati in izobraževati istrske Slovane, to pa zlasti v onih krajih, kjer je nevarnost največja, a pritisč nasprotnika najhujši — Obmejnim krajem bodi posvečena največja pozornost. Res, da bo delovanje v teh krajih izvanredno težavno, ker je ravnu tu najmanj visokošolcev in ker bo našemu delovanju nasprotna tudi duhovščina, ki je baš tu po večini italijanska, ali to nas ne sme oplašiti. S požrtvovalnostjo in najboljšimi upi treba iti na delo in gotovo je, da uspehi ne izostanejo.

Naše delo med narodom pa bo na drugi strani tudi drugačno od izobraževalnega dela drugih slovenskih ferijalnih društv, kakov »Prosvete«. Mi ne moremo začeti z ustavnovanjem potujočih knjižic, ker pri nas ljudstvo še niti čitat ne zna.

zbrani vsi; prihite je tudi začavonaša Roger Florentinec in vsi so se razvrstili okolo svoje zastave.

— Naprej, bratje! je zaklical bivši sodnik Miklin. V škofovem dvoru so zbrani vsi preganjalci naši, kapiteljski gospoda! Poščimo jih!

— Udarimo! Udarimo! so se odzvali Gričani iz vsega grla in so kakor kobilce poleteli na škofov dvor ob groznem kriku.

Hoteli so skozi vrata, ali ta so bila zaprta, a na oknih so bili povsodi močni železni križi. Škofo Ivan Gorjanski, banov brat, je dobro slušil, da bi moglo priti do napada in se je pripravil na vspremem.

Ko so Gričani videli, da z lepa ne morejo notri, prijeli so za sekire in začeli razbijati vrata in nekatera okna. Ali v isti hiši se je usul na nje dež strelic iz škofovega dvora. Močan oddelek škofove cete, ki se je tedaj nahajal v dvoru, in kanoniki, ki so se bili zatekli v dvor, so začeli z odporom in so bili pripravljeni braniti se do skrajnega. Gričani so se nekako prestrashili. Med njimi je bilo čuti krik ranjenih in umirajočih ljudij. Deko vnu zdravniku Cavagnolu, ki je poleg svojega rojaka zastavonoše silno bucal, mahaje z dolgim mečem, se je strelica zadrla v trebuh in tudi on se je zgrudil ob groznem jadi-kovanju.

V tem so zatrobili trobentaci, stoeči ob griških kolovodjih sredi Kapitelja. Na to znamenje so začele hiteti skupaj gruče Gričanov, ki so doslej, raztrešene po Kapitelju, pustošile in plenile. Kmalu so bili

Nesite me domov, domov! je prosil svoje prijatelje. In dvojica njih je pograbila zdravnika, da ga odneseta domov, ali že pri pisanem mostu je zdravnik in zastropovalec izdahnil svojo dušo. Umrl je lepše in častneje, nego li je zasluzil.

— Tu ne opravimo nič, je rekel Ivan Bole proti Miklinu. Ti tu so pripravljeni in mnogim našim se bo ločiti tu od življenja, prej nego prodremo v grad.

— Prav imaš Ivan! je odgovoril Miklin. Dvor je trdno zidan in ne pridevemo takoj lahko notri; ali veš kaj, cerkev stoji brez obrambe, a v cerkvi je bogata zavladnica, tam bi mogli z lahkim trudem priti do bogatega plena.

— Pojmo torej na cerkev! je privolil Anton Bole.

— V cerkev, bratje! je zaklical klovodja Miklin z nova. — Tam je zakladnica, tam je duhovsko blago.

— V cerkev! V cerkev! — zakričali so meščani in so, ponessi seboj svoje ranjence in dvojico mrtvih, hiteli proti vratom stolne cerkve.

Poskusili so, da bi vstopili, ali vrata so bila zaprta tudi tu. Vrata so bila močna, železna. Blaž Kustos je bil pameten človek in je dal cerkev zapreti še za časa. To je Gričane še bolj razsrđilo. Ker niso mogli v cerkev, začeli so streljati skrozi

Naročnina znač.

za vse leto 24 K., pol leta 12 K. 3 meseca 6 K. — Na naročje brez dopolnila naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopis se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GOĐINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“ — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti 18. Poštno-hranilni račun št. 811.652. TELEFON št. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naše glavno delo bo — po vzgledu hrvaških visokošolcev iz banovine — učiti ljudstvo po najnovnejših in najboljših metodah čitati in pisati. Organizirati momčad predvsem analfabetske kurze. Koliko lahko v tem pogledu storimo v kratkih par mesecih! Tu deluje lahko vsak akademik sam v svojem kraju. Bočna organizacija mu daje navodila in sredstva.

Dalje bi bilo treba prirejati razne veselice, da pridemo z narodom v najoži stik in ga odvrnemo od italijanskih zabav ter obvarujemo tako tujega vpliva.

Kako polje se nam odpira! Kjer le začnemo, povsod bomo orali ledino in orati jo je treba. Vseh skupaj nas je res le kakih 15, ali še vedno dosti, da vsaj začnemo in pripravimo pot mlajšim tovarisem, ki pridejo s pazinske gimnazije.

Iz Rusije.

Državna Duma.

V soboto je državna duma imela zopet sejo. Zbornica je nadaljevala debato o agrarnem vprašanju. Zabeleženih je že 129 govornikov. Posl. Anikin, zastopnik dežavne skupine, je dejal, da vsa zemljišča pripadejo kmetom in da ne bo možno delovati proti volji naroda. Mi smo ministrom pokazali vrata, je rekel govornik. Oni pa nočajo iti. Nimajo ni srama ni vesti. Noben kmet ne bi v tem slučaju ostal na svojem mestu. Predsednik je vstal, da bi govornika pozval na red, ali vsa zbornica je viharno ploskala govorniku. Anikin je zaključil z nastopnimi besedami: Ruski narod nas je poslal semkaj, da zahtevamo zemljo in svobodo. Mi smo se izjavili za načelo razlastitve. Ministri so to odklonili. Mi smo rekli na to: Zapustite svoja mesta!

Anikin je zapustil tribuno ob velikih ovacijah. Posl. Perevoščikov (najskrajnejša desnica) je stavil predlog, naj se carju izreče zahvala za podeljeno amnestijo. Poslanci so ta predlog molče poslušali. Slišati je bilo tudi živiganje.

Ko je v agrarni dobati govorilo še več govornikov, je duma sklenila staviti na ministra notranjih stvari in na vojnega ministra 32 interpelacij o nezakonitih aretovanjih.

Avstrijska delegacija.

Skupni proračun.

Delegacijam predloženi skupni proračun izkazuje: Skupnih potreščin krón 340,720.262 (4,651.471 K več nego 1905).

okna v cerkev, kakor objestni otroci, ko so sklenili napraviti kako škodo.

Obloženi s plenom so krenli sedaj kričati proti Griču. Mejpotoma so se namerili na mrtvo truplo Gjure, brata kanonika Grge vaškanskega. Zvezali so mu vrv okolo vrata in ga začeli po blatu vleči s seboj na grič. Pri pisanem mostu so opazili dvojico kanonikov, Hinka arčidjakona čazmanskega in Nikolo Ugrina, ki sta se bila zatekla v samostan k Cistercitetom in sta šla sedaj domov, ko sta videla, da se Gričani vračajo na svojo stran.

Poslednja gruča meščanov se je zatelela za kanoniki in je, dospevša ju, začela tolči po njima s kopjem in budzovani. Jadikovaje sta prosila kanonika razuzdane ljudi, naj jima vsaj življenje puste. In veliko čudo je bilo, da so ju uslišali. Pustili so ju vendar živa, ali težko pobita in ranjena.

Z Griča so prišle svojim možem nasproti žene z otroci ob velikem hrupu in vrišču; veselči se na strašnem maščevanju, so stopali skozi kamenena vrata na Grič. Tu se je delil plen, tu so se radovali na zmagi in so hvalili griško slogo in južnošč.

* * *

(Pride še.)

